UNIVERSITÄTS
BIBLIOTHEK
WUPPERTAL

BERGISCHE
UNIVERSITÄT
WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

An recte dictum sit latenter esse vivendum

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-1372

Visual Library

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΕΙ ΚΑΛΩΣ ΕΙΡΗΤΑΙ ΤΟ, Λάθε βιώσας.

Ἀλλ' οὐδὲ ὁ τοῦτο εἰπὼν, λαθεῖν ἠθέλησεν· αὐτὸ γὰρ τοῦτο εἶπεν ἵνα μὴ λάθῃ, ὡς τι φρονῶν περιττότερον ἐκ τῆς εἰς ἀδοξίαν προτροπῆς δόξαν ἄδικον ποριζόμενος. Μισῶ σοφιστὴν, ὅστις οὐχ αὑτῷ σοφός. τοὺς μὲν γὰρ περὶ Φιλόξενον τὸν Ἐρύξιδος, καὶ Γνάθωνα τὸν Σικελιώτην, ἐπτοημένους περὶ τὰ ὄψα, λέγουσιν ἐναπομύττεσθαι ταῖς παροψίσιν, ὅπως τοὺς συνεσθίοντας διαστρέψαντες, αὐτοὶ μόνοι τῶν παρακειμένων ἐμφορηθῶσιν· οἱ δὲ ἀκρατῶς φιλόδοξοι καὶ κατακόρως, διαβάλλουσιν ἑτέροις τὴν δόξαν, ὥσπερ ἀντερασταῖς ἵνα τυγχάνωσιν αὐτῆς ἀνανταγωνίστως. καὶ ταὐτὸ τοῖς ἐρέσσουσι ποιοῦσιν· ὡς γὰρ ἐκεῖνοι πρὸς τὴν πρύμναν ἀφορῶντες τῆς νεὼς τὴν κατὰ πρῷραν ὁρμὴν συνεργοῦσιν, ὡς ἂν ἐκ τῆς ἀνακοπῆς περίρροια καταλαμβάνουσα συνεπωθῇ τὸ πορθμεῖον, οὕτως οἱ τὰ τοιαῦτα παραγγέλματα διδόντες, ὥσπερ ἀπεστραμμένοι τὴν δόξαν διώκουσιν. ἐπεὶ τί λέγειν ἔδει τοῦτο; τί δὲ γράφειν; καὶ γράψαντα ἐκδιδόναι πρὸς τὸν μετὰ ταῦτα χρόνον, εἰ λαθεῖν ἐβούλετο τοὺς ὄντας ὁ μηδὲ τοὺς ἐσομένους; ἀλλὰ τοῦτο μὲν αὐτὸ τὸ πρᾶγμα πῶς οὐ πονηρὸν, Λάθε βιώσας, ὡς τυμβωρυχήσας; ἀλλ' αἰσχρόν ἐστι τὸ ζῆν, ἵνα μὴ ἀγνοῶμεν πάντες; ἐγὼ δ' ἂν εἴποιμι, μηδὲ κακῶς βιώσας λάθε· ἀλλὰ γνώσθητι, σωφρονίσθητι, μετανόησον. εἴτε ἀρετὴν ἔχεις, μὴ γένῃ ἄχρηστος, εἴτε κακίαν, μὴ μείνῃς ἀθεράπευτος. μᾶλλον δὲ διελοῦ καὶ διόρισον τίνι τοῦτο προστάττεις. εἰ μὲν ἀμαθεῖ καὶ πονηρῷ καὶ ἀνοήτῳ, οὐδὲν διαφέρεις τοῦ λέγοντος, Λάθε καὶ πυρέττων, λάθε φρενιτίζων, μὴ γνῷ σε ὁ ἰατρὸς, ἴθι ῥίψας ποι κατὰ σκότου σεαυτὸν, ἀγνοούμενος που τοῖς πάθεσιν, καὶ σὺ ἴθι τῇ κακίᾳ νόσον ἀνήκεστον νοσῶν καὶ ὀλέθριον, ἀποκρύπτων τοὺς φθόνους, τὰς δεισιδαιμονίας, ὥσπερ τινὰς σφυγμοὺς, δεδιὼς παρασχεῖν τοῖς νουθετεῖν καὶ ἰᾶσθαι δυναμένοις· οἱ δὲ σφόδρα παλαιοὶ καὶ τοὺς νοσοῦντας φανερῶς προσεστεῖχον· τούτων δὲ ἕκαστος εἴ τι πρόσφορον ἔχοι παθὼν αὐτὸς, ἢ παθόντα θεραπεύσας, ἔφραζε τῷ δεομένῳ· καὶ τέχνην οὕτω φασὶν ἐκ πείρας συνεργαζομένην, μεγάλην γενέσθαι. ἔδει δὲ καὶ τοὺς νοσώδεις βίους καὶ τὰ τῆς ψυχῆς παθήματα πᾶσιν ἀπογυμνοῦν, καὶ ἅπτεσθαι, καὶ λέγειν ἕκαστον ἐπισκοποῦντα τὰς διαθέσεις, Ὀργίζῃ; τοῦτο φύλαξαι. ζηλοτυπεῖς; ἐκεῖνο ποίησον. ἐρᾷς; κἀγώ ποτ' ἠράσθην, ἀλλὰ μετενόησα. νῦν δὲ ἀρνούμενοι, ἀποκρυπτόμενοι, περιστέλλοντες, ἐμβαθύνουσι τὴν κακίαν ἑαυτοῖς. καὶ μὴν εἴ γε τοῖς χρηστοῖς λανθάνειν καὶ ἀγνοεῖσθαι παραινεῖς, Ἐπαμεινώνδᾳ λέγεις, Μὴ στρατήγει· καὶ Λυκούργῳ, Μὴ νομοθέτει· καὶ Θρασυβούλῳ, Μὴ τυραννοκτόνει· καὶ Πυθαγόρᾳ, Μὴ παίδευε· καὶ Σωκράτει, Μὴ διαλέγου· καὶ σεαυτῷ πρῶτον, Ἐπίκουρε, Μὴ γράφε τοῖς ἐν Ἀσίᾳ φίλοις, μηδὲ τοῖς ἀπ' Αἰγύπτου ξενολόγει, μηδὲ τοῖς Λαμψακηνῶν ἐφήβοις δορυφόρει·

PLVTARCHI LIBELLVS, AN RECTE DIctum ſit, Latenter eſſe viuendum.

At qui ne is quidem, qui hoc pronunciauit, latere voluit: ſed ne lateret hoc dixit, tanquam reliquis ſubtilius aliquid intelligẽs: & cohortando ad nominis obſcuritatem, iniqua ratione gloriam captauit. Ego autem

Odi ſapientem, qui ipſus non ſapit ſibi.

Philoxenũ Eryxidis F. & Gnathonem Siculũ obſoniorũ nimia cupiditate impulſos, nariũ ſordes emungere in patinas ſolitos ferunt, vt aliis ab edendo deterritis ipſi ſoli implerentur propoſitis cibis. Atq; ſic etiam iſti nimio gloriæ ſtudio repleti, gloriã apud alios traducunt tanquam riuales ſuos, vt ipſi ea abſq; certamine potiri poſſint. Qua in re imitantur remiges. vt enim hi ad puppim nauis obuerſis oculis proram propellunt, nimirum vt ex alliſione refluxus ortus lembũ vna incitet: ita qui talia dant præcepta, gloriã ij tanq̃ auerſi ſectantur. Quorſum.n. attinebat hoc dicere, quid ſcribere, ſcriptumq; ad poſteros edere, ſi fallere voluit eos qui tum erant, cum ne ab olim quidem victuris ſe vellet ignorari? Verum ipſa res qui non ſit praua, Viue ita vt ignoreris? ſcilicet viue, vt qui ſepulcrũ recluſeris. An viuere eſt turpe, ita vt omnes ſciam⁹ te viuere? Ego ſane dicere non verear, Ne ſi male quidem vixeris, dandam tibi operam eſſe vt lateas. imo enim innoteſce, redi ad ſanitatẽ, corrige peccatũ. Siue virtus tibi adeſt, noli eſſe inutilis: ſiue vitiũ, noli negligere medicinã. Quin tu potius hoc diſtingue ac defini, cuinam homini iſtud Latere tuum præcipis. Si.n. indocto, prauo, & fatuo, perinde eſt ac ſi febricitantem aut inſanientẽ ex morbo occultare ſe iuberes, ne agnoſceretur à medico, & ſe aliquo in tenebras abiicere vbi lateret vna cum ſuis morbis. Tu quoq;, dicis vitioſo homini, cum vitiis tuis te abde, morbumq; inſanabilẽ & peſtilẽtem perfer, celaq; inuidiã vel ſuperſtitionẽ veluti palpitationes quaſdam, & tradere te iis qui docere ac ſanare poſſunt, caue. At vero priſci ęgrotos ſuos in publico proponebant, vt prætereuntium quiuis ſi quid vel ipſe eodem morbo conflictatus, vel ſimiliter laboranti opitulatus medelæ noſſet, id ægrotanti ſignificaret. aiuntq; artẽ hoc modo experientia adiuuante creuiſſe. Hoc modo ẽt vitæ vitia animiq; prauas affectiones expediebat detegere, vt cuiuis liceret iis inſpectis & conſideratis dicere, Iratus es? hoc caue. riualitate vexaris? iſtud facito. amas? ipſe quoq; aliquãdo amaui, ſed reſipui. nunc dũ vitia ſua negãt, occultãt, velãt: penit⁹ ea in ſeſe defigunt. Si vero bonis ſuades vt lateant, Epaminondam iube bello gerendo, Lycurgum legibus ferendis, Thraſybulum tyrannis occidendis, Pythagorã inſtituendis diſcipulis, Socratẽ diſputationibus ſuperſedere. Imo tu primum ipſe Epicure, nõ ſcribe ad amicos in Aſia, nõ ex Ægypto hoſpitib. te pbe, non ſtipator eſto Lampſacenis ephebis, non libros

non libros ad omnes vtriusq; sexus homines dimitte sapientiam ostentans, neq; de sepultura manda. Quid enim sibi volunt communes mensę, quid necessariorum & pulcrorum conventus, quid tot millia versuum scripta, & composita laboriose in Metrodorum, Aristobulum, Cheredemum, vt ne mortui quidem ignorari possent, si oblivione virtutem, ocio artem, silentio philosophiam, obliteratione felicitatem leges tuæ describunt? Sin è vita, tanquā è conuiuio lumen, aufers cognitionem, viuito sanè occulte, qui omnia è voluptate ad voluptatem facis. Omnino si cum Hedeia meretrice sim vitam acturus aut Leontio, & inhonesti contemtum despuens bonū in carne & titillationibus quæsiturus: ista tenebras desiderent sacra, ista noctem, his obliuio & ignoratio induci debeant. At si quis in naturę rerum investigatione Deū celebret, Iusticiam, Providentiam: in morū doctrina legem, communionem, rempublicā, in rep. honestatem, non vtilitatē: cur viuens ignorari velit? an ne quem doceat, ne cuiusquam studium ad virtutem excitet, neve alijs exemplo sit? Si Themistocles Atheniensibus ignotus fuisset, non repulissent Greci Xerxem: si Camillus Romanis, perijsset Roma: si Dioni Plato, non fuisset liberata Sicilia. Nimirum sic sentio. sicut lumen non manifestos tantum nos, sed & vtiles inuicem facit: ita notitia non gloriam modo, sed & agendi materiam virtutibus parari. Epaminondas quidem ad quadragesimum vsque annum obscurus, nihil profuit Thebanis: postmodo cognitus & rebus præfectus, patriam pessum euntem seruauit, Græciamque seruitute liberauit, in fama tanquam luce virtutem apto tempore efficacem præbens.

Namq́, æris instar quod longo post tempore
Vsu refulget attritum, virtus viri
Comperta splendet actionibus probis.

vt est apud Sophoclem. sicut contra in ocio delitescens ingenium viri velut ęruginem ac senium contrahit. Quies enim alta, vitaque in ocio deposita, nō corpora modo, sed & animos tabefecit. & sicut aquæ latentes sub vmbra ac non fluentes putrescunt: ita in vita motuum experte facultates hominibus insitæ consenescunt & pereunt, cum quod vtile adfuit vsurpatum non est. Non vides, vt nocte appetente & corpora grauis quidam languor invadit, & animas torpor inefficax, & contracta in seipsam ratio tanquam obscurus ignis ob ignauiam & languorē leuiter divulsis agitatur visis, hoc vnum indicans viuere adhuc hominem,

Verum vbi Sol oriens velocia somnia abegit,

& tanquam in vnum commiscens convertit & excitauit vna cum luce omnium cogitationes: tunc (vt ait Democritus) noua inita die homines mutuis conatibus tanquam condimento quodam refecti, alius aliunde ad res agendas sese conferunt. *Ac* mihi videtur ipsa vita, & quod homines nati sumus, ad innotescendum nobis diuinitus obtigisse. est autē quisque nostrum obscurus & ignotus dum in vniuersi mole seorsim exiguus fertur: cum autem inter se coeunt homines, adepti iam magnitudinem effulgent, clarique ex obscuris fiunt, & conspicui ex abditis. Non enim noticia via est ad substantiam, vt nonnulli dicunt: sed essentia ad notitiam. Non enim ortus singulas res efficit, sed demonstrat.

A μηδὲ διάπεμπε βίβλους, πᾶσι καὶ πάσαις ἐπιδεικνύμενος τὴν σοφίαν, μηδὲ διατάσσου περὶ ταφῆς. τί γὰρ αἱ κοιναὶ τράπεζαι, τί δ' αἱ τῶν ἐπιτηδείων καὶ καλῶν σύνοδοι, τί δ' αἱ τοσαῦται μυριάδες στίχων ἐπὶ Μητρόδωρον, ἐπὶ Ἀριστόβουλον, ἐπὶ Χαιρέδημον γραφόμεναι καὶ συντατόμεναι φιλοπόνως; ἵνα μηδὲ ἀποθανόντες λάθωσιν, ἵν' ἀμνηστία νομοθετῇς ἀρετήν, καὶ ἀπραξίαν τέχνην, καὶ σιωπὴν φιλοσοφίαν, καὶ λήθην εὐπραγίαν. Εἰ δὲ ἐκ τοῦ βίου, καθάπερ ἐκ συμποσίου φῶς, ἀναιρεῖς τὴν γνῶσιν, ὥστε πάντα ποιεῖν ἐξ ἡδονῆς πρὸς ἡδονήν, λανθάνουσι, λάθε βιώσας. πάνυ μὲν οὖν, ἂν μεθ' Ἡδείας βιοῦν B μέλλω τῆς ἑταίρας, καὶ Λεοντίῳ συγκαταζῆν, καὶ τοῦ καλοῦ προσπτύειν, καὶ τἀγαθὸν ἐν σαρκὶ καὶ γαργαλισμοῖς τίθεσθαι. ταῦτα δεῖται σκότους τὰ τέλη, ταῦτα νυκτός, ἐπὶ ταῦτα τὴν λήθην καὶ τὴν ἄγνοιαν. ἐὰν δέ τις ἐν μὲν φυσικοῖς θεὸν ὑμνῇ, καὶ δίκην, καὶ πρόνοιαν, ἐν δὲ ἠθικοῖς νόμον καὶ κοινωνίαν καὶ πολιτείαν, ἐν δὲ πολιτείᾳ τὸ καλόν, ἀλλὰ μὴ τὴν χρείαν, διὰ τί λάθῃ βιώσας; ἵνα μηδένα παιδεύσῃ, μηδενὶ ζῆλος ἀρετῆς μηδὲ παράδειγμα καλὸν γένηται; εἰ Θεμιστοκλῆς Ἀθηναίους ἐλάνθανεν, οὐκ ἂν ἡ Ἑλλὰς ἀπεώσατο Ξέρξην· εἰ Ῥωμαίους Κάμιλλος, οὐκ ἂν ἡ Ῥώ- C μη πόλις ἔμεινεν· εἰ Δίωνα Πλάτων, οὐκ ἂν ἐλευθερώθη ἡ Σικελία. ὥσπερ δὲ (οἶμαι) τὸ φῶς, οὐ μόνον φανεροὺς ἀλλὰ καὶ χρησίμους καθίστησιν ἡμᾶς ἀλλήλοις, οὕτως ἡ γνῶσις οὐ μόνον δόξαν, ἀλλὰ καὶ πρᾶξιν ταῖς ἀρεταῖς δίδωσιν. Ἐπαμεινώνδας γοῦν εἰς τεσσαρακοστὸν ἔτος ἀγνοηθείς, οὐδὲν ὤνησε Θηβαίους· ὕστερον δὲ πιστευθεὶς καὶ ἄρξας, τὴν μὲν πόλιν ἀπολλυμένην ἔσωσε, τὴν δὲ Ἑλλάδα δουλεύουσαν ἠλευθέρωσεν, καθάπερ ἐν φωτὶ τῇ δόξῃ τὴν ἀρετὴν ἐνεργὸν ἐπὶ καιροῦ παρασχόμενος. Λάμπει γὰρ ἐν χρείαισιν ὥσπερ εὐγενὴς χαλκός, χρόνῳ δ' ἀργῆσαν ἤμυσεν, οὐ D μόνον στέγος, ὥς φησι Σοφοκλῆς, ἀλλὰ καὶ ἦθος ἀνδρὸς οἷον εὐρῶτα καὶ γῆρας ἐν ἀπραξίᾳ δι' ἀγνοίας ἐφελκόμενον. ἡσυχία δὲ κωφή, καὶ βίος ἑδραῖος ἐπὶ σχολῆς ἀποκείμενος, οὐ μόνον σώματα, ἀλλὰ καὶ ψυχὰς μαραίνει, καὶ καθάπερ τὰ λανθάνοντα τῶν ὑδάτων, τῷ περισκιάζεσθαι, καὶ καθῆσθαι μὴ ἀπορρέοντα σήπεται, οὕτω τῶν ἀκινήτων βίων, ὡς ἔοικεν, ἂν τι χρήσιμον ἔχωσι, μὴ ἀπορρεόντων, μηδὲ κινουμένων, φθείρονται καὶ ἀπογηράσκουσιν αἱ σύμφυτοι δυνάμεις. οὐχ ὁρᾷς ὅτι νυκτὸς μὲν ἐπιούσης τά τε σώματα δυσεργεῖς βαρύτητες ἴσχουσι, καὶ τὰς ψυχὰς ὄκνοι καταλαμβάνουσιν ἀδρανεῖς; καὶ E συσταλεὶς ὁ λογισμὸς εἰς αὑτόν, ὥσπερ πῦρ ἀμαυρόν, ὑπὸ ἀργίας καὶ κατηφείας μικρὰ διεσπασμέναις πάλλεται φαντασίαις, ὅσον αὐτὸ τὸ ζῆν τὸν ἄνθρωπον ὑποσημαίνων; Ἦμος δὲ στερπῆας ἀπεποίησεν ὀνείρους ὁ ἥλιος ἀνασχών, καὶ καθάπερ εἰς ταὐτὸ συμμίξας ἐπέστρεψε καὶ συνώρμησε τῷ φωτὶ τὰς πράξεις καὶ τὰς νοήσεις τὰς ἁπάντων, ὥς φησι Δημόκριτος, νέα ἐφ' ἡμέρῃ φρονέοντες ἄνθρωποι τῇ πρὸς ἀλλήλους ὁρμῇ, καθάπερ ἀρτήματι συντόνως πλαθέντες, ἄλλος ἀλλαχόθεν ἐπὶ τὰς πράξεις ἀνίστανται. δοκῶ δὲ ἐγὼ καὶ τὸ ζῆν αὐτό, καὶ ὅλως τὸ φῦναι καὶ μετασχεῖν F ἀνθρώπου γενέσεως, εἰς γνῶσιν ὑπὸ θεοῦ δοθῆναι. ἔστι δὲ ἄδηλος καὶ ἄγνωστος ἐν τῷ παντὶ πολλῷ καὶ κατὰ μικρὰ καὶ σποράδην φερόμενος. ὅταν δὲ γένηται συνερχόμενος αὐτῷ καὶ λαμβάνων μέγεθος, ἐκλάμπει καὶ καθίσταται δῆλος ἐξ ἀδήλου, καὶ φανερὸς ἐξ ἀφανοῦς. οὐ γὰρ εἰς οὐσίαν ὁδὸς ἡ γνῶσις, ὥς ἔνιοι λέγουσιν, ἀλλ' οὐσίας εἰς γνῶσιν. οὐ γὰρ ποιεῖ τῶν γινομένων ἕκαστον, ἀλλὰ δείκνυσιν.

ὥσπερ οὐδὲ ἡ φθορὰ τοῦ ὄντος, ἄρσις εἰς τὸ μὴ ὂν ἐστὶν, ἀλλὰ μᾶλλον εἰς τὸ ἄδηλον ἀπαγωγὴ τοῦ διαλυθέντος. ὅθεν δὴ τὸν μὲν ἥλιον Ἀπόλλωνα κατὰ τοὺς πατρίους καὶ παλαιοὺς θεσμοὺς νομίζοντες, Δήλιον καὶ Πύθιον προσαγορεύουσι· τὸν δὲ τῆς ἐναντίας κύριον μοίρας, εἴτε θεὸς, εἴτε δαίμων ἐστὶν, ἄλλως ὀνομάζουσιν, ὡς ἂν εἰς ἀειδὲς καὶ ἀόρατον ἡμῶν, ὅταν διαλυθῶμεν, βαδιζόντων, Νυκτὸς ἀϊδνᾶς ἀεργηλοῖό θ' ὕπνου κοίρανον. οἶμαι δὲ καὶ τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν οὑτωσὶ φῶτα καλεῖν τοὺς παλαιοὺς, ὅτι τοῦ γινώσκεσθαι καὶ γινώσκειν ἑκάστῳ διὰ συγγένειαν ἔρως ἰσχυρὸς ἐμπέφυκεν. αὐτήν τε τὴν ψυχὴν ἔνιοι τῶν φιλοσόφων, φῶς εἶναι τῇ οὐσίᾳ νομίζουσιν, ἄλλοις τε χρώμενοι τεκμηρίοις, καὶ ὅτι τῶν ὄντων μάλιστα τὴν μὲν ἄγνοιαν ἡ ψυχὴ δυσανασχετεῖ, καὶ πᾶν τὸ ἀφεγγὲς ἐχθαίρει, καὶ ταράττεται τὰ σκοτεινὰ, φόβου καὶ ὑποψίας ὄντα πλήρη πρὸς αὐτήν. ἡδὺ δὲ αὐτῇ καὶ ποθεινὸν οὕτω τὸ φῶς ἐστιν, ὥστε μηδὲ ἄλλῳ τινὶ τῶν φύσει τερπνῶν ἄνευ φωτὸς ὑπὸ σκότους χαίρειν. ἀλλὰ τοῦτο πᾶσαν ἡδονὴν καὶ πᾶσαν διατριβὴν καὶ ἀπόλαυσιν, ὥσπερ τι κοινὸν ἥδυσμα καταμιγνύμενον, ἱλαρὸν ποιεῖ καὶ φιλάνθρωπον. ὁ δὲ εἰς τὴν ἄγνοιαν αὑτὸν ἐμβάλλων, καὶ σκότος περιαμπεχόμενος, καὶ κενοταφῶν τὸν βίον, ἔοικεν αὐτὴν βαρύνεσθαι τὴν γένεσιν, καὶ ἀπαυδᾷν πρὸς τὸ εἶναι. καίτοι τῆς γε δόξης καὶ τοῦ εἶναι φύσιν εὐσεβῶν χῶρον, Τοῖσι λάμπει μὲν μένος ἀελίου τὰν ἐνθένδε νύκτα κάτω, φοινικορόδοις ἐν λειμώνεσσι, καὶ τοῖσιν ἀκάρπων μὲν ἀνθηρῶν καὶ σκυθίων δένδρων ἄνθεσι τεθηλὸς ἀναπέπταται πεδίον, καὶ ποταμοί τινες ἄκλαυστοι καὶ λεῖοι διαῤῥέουσι, καὶ διατριβὰς ἔχουσιν ἐν μνήμαις καὶ λόγοις τῶν γενομένων καὶ ὄντων, παραπέμποντες αὑτοὺς καὶ συνόντες. ἡ δὲ τρίτη τῶν ἀνοσίως βεβιωκότων καὶ παρανόμων ὁδός ἐστιν εἰς ἔρεβός τι καὶ βάραθρον ὠθοῦσα τὰς ψυχὰς, ἔνθεν τὸν ἄπειρον ἐρεύγονται σκότον βληχροὶ δνοφερᾶς νυκτὸς ποταμοὶ, δεχόμενοι καὶ ἀποκρύπτοντες ἀγνοίᾳ καὶ λήθῃ τοὺς κολαζομένους. οὐ γὰρ οὔτε γῦπες κειμένων ἐν γῇ τῶν πονηρῶν κείρουσιν ἀεὶ τὸ ἧπαρ· κατακέκαυται γὰρ ἢ κατασέσηπεν. οὐδὲ βαρῶν τινων ἀχθοφορίαι θλίβουσι καὶ καταπονοῦσι τὰ σώματα τῶν κολαζομένων. οὐ γὰρ ἔτι σάρκας τε καὶ ὀστέα ἶνες ἔχουσιν. οὐδέν ἐστιν ὑπόλειμμα σώματος τοῖς τεθνηκόσι τιμωρίας ὅπερ ἐστὶν ἀντιτύπου δέξασθαι δυνάμενον· ἀλλὰ ἓν κολαστήριον ὡς ἀληθῶς τῶν κακῶς βιωσάντων, ἀδοξία καὶ ἄγνοια, καὶ παντελῶς ἀφανισμὸς, αἴρων εἰς τὸν ἀμειδῆ ποταμὸν ἀπὸ τῆς λήθης, καταποντίζων εἰς ἄβυσσον καὶ ἀχανὲς πέλαγος, ἀχρηστίαν καὶ ἀπραξίαν, πᾶσαν ἄγνοιαν καὶ ἀδοξίαν συνεφελκόμενον.

A sicut neque interitu res in nihilum rediguntur, sed tantum in obscurum abducuntur. Hinc est quod maiorum instituto Solem cum Apolline eundem putantes, Delium & Pythium cognominant à manifestando: sicut adversæ dominum sortis, siue is Deus est siue genius, Aden nominant (nos Plutonem:) quod nos cum dissoluimur, abeamus in locum visui inaccessum: & vocant,

Somni socordis dominum, cæcæque noctis.

Existimo autem ipsum quoque hominem veteres phota dixisse, quod vnicuique nostrum ob cognationem cum lumine (id ipsis est phôs) acris est insi- B tus amor cognoscendi & innotescendi. Ipsam vero animam nonnulli philosophorum lumen, suapte natura esse statuunt, cum alijs vtentes argumentis, tum quod nullam rem anima magis auersatur quã ignorantiam, & omnia lucis expertia vitat, tenebrisque turbatur, metuit, ac suspecta habet: ita autem ei dulce est lumen, ita desiderabile, vt nihil aliud ipsi iucundum sine eo aut in tenebris velit admittere: sed omnem ei voluptatem, iocum, ac delectationem lux admixta veluti commune condimentum suauem reddat atque gratam. Qui vero seipsum in obscuritatem conijcit, ac se tenebris involuit, vitamque inanis similem sepulcri facit: is ipsum vi- C detur ortum fastidire, & quod exstiterit inique ferre. Iam recepta est hæc sententia, esse quendam locum, vbi pij post mortem degant.

His apud inferos per noctem.
Solis fulget iubar almi,
Per prata puniceis rosis.
Consita.---
Illis campus floridus patet
Virensq; frondibus arborum,

fluuijque quidam lenes & lacrymarum vacui perfluunt: mutuaque se consuetudine oblectant, com- D memorandis & explicandis rebus præteritis ac præsentibus. Tertia via est eorum qui impie & flagitiose vixerunt, quæ animas in orcum & voraginem detrudit.

Vbi immensas tenebras eructant
Validi nigræ noctis fluvii,

recipientes & ignorantia ac obliuione occultantes eos qui puniuntur. Non enim vultures semper iacentium in terra depascuntur iecur. aut enim igni id aut putredine absumtum est: neque ponderum moles gestandorum fatigant atque conficiunt corpora pœnas luentium:

Non etenim fibris sunt cinctave carnibus ossa:

E neque reliquiæ sunt corporum post mortem, quæ cruciatus sustinere possint. Sed re vera vnicum eos qui male vixerunt manet supplicium, obscuritas & ignoratio, & abolitio in nihilum redigens, ac obliuione in fluvium illum illætabilem abripiens, inque abyssum demergens, & in vastissimum mare, invtilitate & ocio, ignoratione que & obscuritate omnia involuens.